

*Hållbar utveckling i Värmland.
En god ekonomisk, miljövänlig
och social utveckling. Tidningen
vänder sig till dig som arbetar
med utvecklingsfrågor och dig
som är nyfiken och vill veta mer.*

• **Natur- och kulturturism,
utvecklingsbar besöksnäring.**
Sidan 4

• **Ny roll för Länsstyrelsen,
integrationsuppdraget.**
Sidan 6

• **Värmländsk växtkraft,
pekar åt rätt håll.**
Sidan 10

• **Livsmiljö,
hög trivsselfaktor i Värmland.**
Sidan 11

HÅLLBAR UTVECKLING I VÄRMLAND

Hållbar utveckling i Värmland

HÅLLBAR UTVECKLING I VÄRMLAND är en tidning om vårt samhälle, dess resurser och hur vi använder resurserna. Den speglar Länsstyrelsens arbete med länets utveckling och du kan bland annat läsa om aktuella projekt, problem och problemlösningar, konferenser, nya lagstiftningar, samhällsförändringar och tankesätt.

Ett samhälle påverkas av de ekonomiska, miljömässiga och sociala förhållanden som råder. Ekonomiska förutsättningar sätter ofta gränser för miljövänliga val och sociala reformer. Samtidigt kan sådana reformer, som fri skolgång och väl utbyggd kollektivtrafik, vara nödvändiga för att ekonomin ska blomstra.

Länsstyrelsen arbetar därför tvärasektoriellt, med helheten. Vår ambition är att skapa en hållbar utveckling där ekonomin, miljön och det sociala livet utvecklas – i samklang med varandra.

Utgiven november 2007 av
Länsstyrelsen i Värmlands län
651 86 Karlstad
054-19 70 00, växel

Ansvarig utgivare
Joachim Gustafsson
Informationschef
054-19 72 78
joachim.gustafsson@s.lst.se

Redaktörer
Katarina Larsson
Informatör
054-19 70 54
katarina.larsson@s.lst.se

Maria Fahlander
Informatör
054-19 70 61
maria.fahlander@s.lst.se

Foto på sidan 1
Maria Fahlander, Tanja Ekegren
och Katarina Blomgren

ISSN
0284-6845

Publikationsnummer
2007:15

Tryck
Lenanders Grafiska AB

VÄLKOMMEN SOM LÄSARE av Hållbar utveckling i Värmland. En tidning som speglar Länsstyrelsens roll i det hållbara samhället.

Symbolerna visar var tyngdpunkten i artiklarna ligger.

EKONOMI – ekonomisk utveckling

MILJÖ – miljöfrågor

SOCIALT – livskvalitet och social välfärd

Landshövdingen

om hållbar utveckling i Värmland

Länsstyrelsen har ansvar för ett stort antal uppgifter och frågeställningar. Ingen annan statlig myndighet har ett så brett uppdrag som Länsstyrelsen. Anledningen till vårt breda uppdrag är att det ska vara möjligt för oss att väga många olika önskemål och intressen mot varandra. Länsstyrelsen i Värmlands läns uppdrag har därför alltid handlat om att bidra till eller verka för en hållbar utveckling i Värmland.

Begreppet Hållbar utveckling blir allt viktigare och är en central utgångspunkt för den nationella politiken och den regionala och lokala planeringen. Det finns inget tydligt slutmål för hållbar utveckling i kommuner, län och nationer men det uttrycker en tydlig ambition om att tänka bredare och mer långsiktigt när det gäller konsekvenserna av det vi gör. Hållbar utveckling har tre dimensioner – en ekonomisk, en social och en miljömässig. Alla tre är lika viktiga.

Hållbar utveckling i Värmland är ett sätt att ge sammanhang åt det vi på Länsstyrelsen i Värmlands län gör. Det är utgångspunkten för vår dagliga myndighetsutövning. Men det är också sammanhanget för ett antal uppdrag av processkaraktär, som handlar om att Länsstyrelsen ska verka för att andra aktörer i länet tänker på och agerar så att de bidrar till en mer hållbar utveckling i

Värmland. Sådana uppdrag handlar bland annat om jämställdhet, om en bättre integration av nyanlända invandrare, om miljömålsarbetet och om internationellt samarbete.

För att öka kontaktytorna mellan processerna och uppdragen har vi bildat en särskild arbetsgrupp som vi kallar Hållbar Regional Utveckling. I gruppens uppdrag ingår också att informera om och bidra till dialogen om hållbar utveckling i Värmland. Detta gör vi bland annat med hjälp av den här tidningen, som vi ska ge ut några gånger per år, och med presentation av statistik och indikatorer. Vi ordnar också seminarier och konferenser inom ramen för det vi kallar Värmländskt Samhällsbyggnadsforum.

Länsstyrelsens initiativ är konkreta och vår ambition ödmjuk. Vi tror oss inte ha svaren på frågan om vad en hållbar utveckling i Värmland är eller hur den skapas, men vi har en förhoppning om att våra insatser kan bidra till att hålla dialogen öppen och mångsidig.

Jag och mina medarbetare tar gärna emot kommentarer och reaktioner på den här tidningens innehåll, liksom på våra andra initiativ för en Hållbar utveckling i Värmland.

Trevlig läsning!

Eva Eriksson
Landshövding

Natur- och kulturturism

Utvecklingsbar besöksnäring

Det finns en stark insikt hos länets företagare, ideella organisationer och kommuner att våra värmländska natur- och kulturmiljöer är en stor tillgång, som kan förädlas som turismnäring.

Turismutvecklingen är på stark frammarsch i Värmland. Antalet gästnätter har fördubblats från 1980 till i dag och ligger över medelvärdet för Sverige. Turismen i landskapet Värmland omsatte över två miljarder kronor och sysselsatte närmare två tusen årsarbetskrafter 2005. Turismen blir allt viktigare för Värmland.

Länsstyrelsens arbete med att ta fram förslag på hur vi ska utveckla natur-, kultur- och fisketurismen möts av både drivkraft och entusiasm. Samtidigt finns det naturligtvis svårigheter som måste lösas. Därför är det mycket viktigt att markägare och lokala företrädare får möjlighet att delta i både planeringskedjet, anpassade utbildningar och den löpande förvaltningen.

I flera värmländska kommuner arbetar man nu strategiskt med utvecklingen av turismen, ett arbete där diskussionen i många fall handlar om hur naturmiljöer och kulturföreteelser ska få utnyttjas. En

viktig fråga är hur man på ett klokt sätt ska kunna anlägga vackra boendemiljöer för besökare, då boenden i till exempel strandnära lägen är mycket eftertraktade av turister. Då är det viktigt att man i den kommunala översiktsplaneringen tar hänsyn till behoven.

Tre exempel på utvecklingsbara områden inom turismnäringen är sportfisketurismen, Vänerens naturområden och Bergslagens industrihistoria.

Kontakt:

Anders Heimer, Näringslivsenheten
anders.heimer@s.lst.se, 054-19 72 37

Stuga vid Hälle fishing camp vid sjön Ränken, Eda kommun.
Foto: Anders Heimer

Miljö från Långbans gruvby. Foto: Larseric Vänerlöf

Bergslagens industrihistoria

Malmbrytningen i Bergslagen har i hög grad bidragit till Sveriges välstånd. De flesta gruvorna har tagits ur bruk men det finns behov av att bevara dem. Genom att göra industriminna levande, finns det förhoppningar om att kunna skapa intressanta, kulturturistiska resmål kring dem. I till exempel Filipstads kommun finns ett stort intresse av att bygga upp den här typen av turism, både från privat och offentligt håll.

Sportfisketurism

Det finns relativt få företag inom sportfisketurismen, trots att det finns många lämpliga vattendrag att fiska i. Det finns utrymme för fler entreprenörer menar sportfiskeföretagarna. Det viktiga är att man kan erbjuda bra fiske, god service samt mat och boende av hög kvalitet. Allt måste anpassas väl efter målgruppen.

Naturvården vid Väneren

Med Väneren som utgångspunkt planerar ett flertal landsbyggsföretag att ägna sig åt ekoturism. Området runt Kilsviken har unika kvaliteter i form av flora och fauna samt de geologiska formationer som inlandsisen en gång skapade. Det rika djur- och fågellivet är en stor tillgång och därtill finns ett antal kulturmiljöer som visar hur människan har levt under de senaste århundradena. Dessutom ger de unika fiskarterna Gullspångslax och -öring samt Klarälvslax och -öring, som har Väneren som söt-vattenshav, området ytterligare en dimension.

Natur- och kulturturism

Regeringsuppdraget

Länsstyrelsen har ett uppdrag av regeringen, att utreda förutsättningarna för en hållbar natur- och kulturturism i Värmland. Länsstyrelsen ska:

- utforma förslag för utveckling av natur- och kulturturism.
- förankra förslagen hos berörda.
- ge förutsättningar för arbetet med att utveckla turistisk verksamhet i skyddade områden eller områden med särskilda natur- och kulturvärden.

Länkar

Turistnäringens utveckling i Sverige, Nutek:
www.nutek.se/turistnaringen

Filipstads Bergslag: www.filipstadsbergslag.com
Kulturmiljöer, Länsstyrelsen: www.s.lst.se

Nya landsbygdsprogrammet

Bred utveckling av landsbygden

Efter ett års diskussion med EU har Sveriges nya landsbygdsprogram blivit godkänt. Syftet är att hela landsbygden ska utvecklas. Till skillnad från tidigare landsbygdsprogram lyfts nu helheten fram med boende, kultur, miljö och produktion inom såväl lantbruk som annan näringsverksamhet.

Programmet för landsbygdsutveckling är nationellt och förs sedan ner på länsnivå, där länen gör egna planer för genomförandet. År 2013 avslutas programmet och fram till dess ska Jordbruksverket följa upp lärens planer, så att programmet når de nationella mål som vi förbundit oss att genomföra gentemot EU.

Fyra axlar

Programmet innehåller fyra verksamhetsområden, axlar. *Axel I* ska stärka jordbrukets konkurrenskraft. Här finns stöd till rationaliseringar för ökad lönsamhet. Investeringsstöd och startstöd för unga lantbrukare kan också sökas. Stöd till kompetensutveckling för enskilda och sammanslutningar som arbetar för att höja kunskapen inom lantbruket ingår, liksom verksamheter som arbetar för att uppnå god miljö och skogsbruk.

Inom *Axel II* finns de största ekonomiska resurserna. Här ingår miljö- och regionalstöd till lantbrukare. Dessa stöd har stor betydelse för Värmlands län, eftersom de har en stark koppling till djurhållning och värnar det öppna landskapet med betande djur. Det finns också stöd för att rädda och återställa känsliga landskapstyper och miljöer med kulturellt värde, som håller på att växa igen, samt stöd för investeringar inom skogsbruket, som inte är lönsamma ekonomiskt utan ska skydda känsliga landskap och öka al-

Med det nya landsbygdsprogrammet lyfts helheten fram med boende, kultur, miljö, och produktion inom såväl lantbruk som annan näringsverksamhet. Foto: Sara Bodin

las tillgänglighet till skogen.

Med hjälp av *Axel III* kan man utveckla näringslivet på landsbygden. Lokala, nystartade småföretag får stöd och man främjar samordnande insatser för turistnäringen och utvecklingen av en grundläggande service till befolkning och företagare. Det går även att söka stöd för lokala satsningar att restaurera natur- och kulturvärden samt att utveckla byarnas livskvalitet.

Leader som arbetsmetod

I *Axel IV*, som har en annan inriktning där initiativet kommer från lokala arbetsgrupper, använder man sig av arbetsmetoden Leader för att utföra arbetet i de tre andra axlarna. *Axel IV* har inga egna medel utan verkar med de andra axlarna som bas ihop med lokal medfinansiering.

Strategi för att nå mål

Enskilda företagare och samverkansgrupper, som vill utveckla verk-

samheter, ska först tänka igenom en strategi för att nå sina mål. Dessa mål, och en plan för genomförandet, ska sedan beskrivas i en affärsplan när man ansöker om stöd. En bra dialog mellan Länsstyrelsen, företagarna och deras konsulter måste också finnas för att ge god utdelning av programmet.

Kontakt:

Thomas Ohlsson, Lantbruksstödsenheten
thomas.ohlsson@s.lst.se, 054-19 72 01

Leader

Leader är en arbetsmetod inom EU som fungerar som "samverkande åtgärder för att stärka landsbygdens ekonomi".

Metoden innebär att invånare och företag på landsbygden samarbetar med kommunen för att utveckla sin bygd. Det som driver utvecklingen är lokal kunskap och engagemang. De projekt som genomförs ska vara väl förankrade lokalt.

Ny roll för Länsstyrelsen

Integrationsuppdraget

Efter ett regeringsbeslut har Integrationsverket lagts ned och vissa av verkets uppgifter har överförts till länsstyrelserna. Därför har Länsstyrelsen i Värmlands län fått ett nytt uppdrag från och med 2 juli 2007: att integrera och ta emot nyanlända invandrare i länet.

Den 2 juli 2007 fick länsstyrelserna en ny och viktig roll i arbetet med integration och mottagande av nyanlända invandrare. Bakgrunden är att regeringen beslutade att lägga ner Integrationsverket och att föra över vissa av verkets uppgifter till länsstyrelserna. Kortfattat innebär detta att länsstyrelserna ska verka för att det finns beredskap och kapacitet hos kommunerna i länet att ta emot skyddsbehövande som har beviljats uppehållstillstånd.

Följa upp introduktionen

Länsstyrelserna ska också överlägga med kommunerna om flyktmottagande och följa upp introduktionsinsatserna i länet.

Thomas Larsson är socialdirektör på Länsstyrelsen i Värmlands län och arbetar med det nya uppdraget.

Hur kommer Länsstyrelsens nya roll att förstärka integrationen i länet?

– Länsstyrelsen är en myndighet med bred kompetens och vi som arbetar här har god kännedom om länets förutsättningar och möjligheter. Dessutom samverkar Länsstyrelsen med många andra aktörer i länet. Samverkan och nätverk är viktiga framgångsfaktorer i integrationsarbetet. Det finns en närhet mellan Länsstyrelsen och kommunerna som också främjar arbetet.

Hur ser situationen ut när det gäller flyktmottagning framöver?

– Under 2006 ökade flyktströmmarna kraftigt vilket ställde

*Integrationsuppdraget handlar om att integrera och ta emot invandrare i länet.
Foto: Katarina Larsson*

stora krav på flyktmottagandet i kommunerna och många kommuner ökade sitt mottagande. De prognoser som finns pekar på att oroligheterna i världen gör att flyktströmmarna kommer att fortsätta vara på en hög nivå även under åren 2007, 2008 och 2009. De flesta som kommer till Värmland har flytt från Irak, Afghanistan eller Somalia.

Varför ska Värmland ta emot flyktingar och andra skyddsbehövande?

– De oroligheter som finns i världen har gjort att många människor måste fly från sina hemländer. Dessa behöver ett nytt tryggt hem och det kan vi i Sverige erbjuda. Det är dessutom så att Värmland behöver fler människor för att utvecklas på ett hållbart sätt. Vår åldersstruktur kommer bland annat att medföra arbetskraftsbrist och vill vi att länet ska fortsätta vara ett bra län att leva i måste vi ta tillvara den kompetens som kommer hit genom invandring. Mångfalden är en resurs för länet.

Under hösten och våren har det pågått ett intensivt arbete med att ta

fram en regional överenskommelse om introduktionen för nyanlända invandrare, en så kallad RÖK.

Steg ut i egen försörjning

Förutom Länsstyrelsen har elva andra parter i länet varit aktiva i processen med att arbeta fram den regionala överenskommelsen. Dessa parter ska tillsammans arbeta för att förbättra introduktionen för nyanlända. Tanken är att fler ska komma ut i egen försörjning och bli delaktiga i det svenska samhället.

Varför en regional överenskommelse?

– Det är viktigt att fler aktörer än kommunerna tar ett aktivt ansvar för introduktionen av nyanlända invandrare. Den regionala överenskommelsen är en kraftsamling och visar att detta är en viktig fråga. För individen en bra introduktion i det svenska samhället är det sedan lättare att ta steget ut i egen försörjning, säger Thomas Larsson.

Kontakt:

*Katja Berghund, Sociala enheten
katja.berghund@s.lst.se, 054-19 73 35*

Internationellt samarbete

Självklart i hållbart samhälle

Internationell samverkan är en självklar del av arbetet med hållbar utveckling. Därför har Länsstyrelsen under en längre tid arbetat sektorsövergripande med internationella frågor.

EU prioriterar samarbeten mellan Europas regioner och att anta ett internationellt perspektiv blir allt mer självklart. EU ställer också upp ramarna för hur hållbar utveckling ska se ut. Därför är det viktigt att ta till sig det som pågår i andra delar av Europa och vara med och påverka EU:s beslutsfattare.

Länsstyrelsens internationella arbete är inriktat på samverkan med andra viktiga aktörer i länet och på så sätt bidra till en god utveckling i länet. I arbetet ingår:

Internationellt projektarbete, där Länsstyrelsen riggar och deltar i internationella och transnationella projekt.

Strategiska partnerregioner, som bland annat består av att upprätthålla våra vänlänkontakter och verkställa av-

tal och att planera och genomföra projekt och aktiviteter.

Strategiska allianser, för att finna partner för Länsstyrelsens och andra värmländska aktörers framtida projekt och aktiviteter samt att delta i internationella organisationers arbete, som exempelvis i AEBR:s (Association of European Border Regions) arbete.

Under hösten kommer många av EU-programmen för åren 2007-2013 att öppna för ansökningar. Dessa transnationella och interregionala program är utmärkta exempel på hur man i projektform kan vara med och påverka Europas utveckling.

Vattennära turism

För närvarande jobbar Länsstyrelsen med flera projektidéer. Inom ramen för Interreg Nordsjöprogrammet utvecklas Sawa (Strategic Alliance for Water Management Actions), som fokuserar på översvämningsfrågor, Waterways for Growth, med fokus på vattennära turism, och Tracer (Transforming

Rural Areas to Competitive Economic Regions) med fokus på återväxt och förnyelse av landsbygden.

Cloe utvald av EU

Här finns även Interreg IIIC-projektet Cloe (Clusters Linked Over Europe) som är det enda av cirka 600 projekt som har valts ut av EU-kommissionen för en fortsättning i nästa programperiod. Den 27-28 november kommer en internationell konferens på temat "Clusters for Regional Development" att hållas i Karlstad. Inom ramen för det nya Interreg IVC-programmet diskuteras även en fortsättning på Change on Borders, ett samarbete mellan europeiska gränsregioner som möjliggjorts genom Värmlands medlemskap i AEBR.

Inom vänlänssamarbetet besökte Landshövdingen och en värmländsk delegation vänlänet Kovászna i Rumänien, den 16-19 augusti i år, för att diskutera det fortsatta samarbetet med Kovászna län och Heves län i Ungern. Säfteles och Sunnes kommunalråd deltog också i delegationen för att diskutera vänortsavtal.

Kontakt:

Paul Nemes, Länsledningens kansli
paul.nemes@s.lst.se, 054-19 73 66

Landshövding Eva Eriksson med presidenterna för Heves och Kovászna län: Tamás Sós till vänster och János Demeter. Foto: Paul Nemes

Internationellt projektarbete

Några av de transnationella program* som Länsstyrelsen arbetar med är Interreg IVB Nordsjöprogrammet, www.northsearegion.eu, och Interreg IVB Östersjöprogrammet, www.eu.baltic.net. Ett interregionalt program** är Interreg IVC, www.interreg4c.net.

Strategiska partnerregioner

Ett led i Länsstyrelsens internationella arbete är att samarbeta med regioner och län utanför Sverige. Värmland har tre vänlän: Podlaskie i Polen, Heves i Ungern och Kovászna i Rumänien och ett vilande samarbete med Vöru län i Estland.

* Transnationellt program är ett samarbete emellan olika länder, inom ett begränsat geografiskt område.

** Interregionalt program är ett samarbete mellan olika regioner över hela Europa.

Miljömålsarbete

Tillsammans för bättre miljö i Värmland

”Vi ska lämna över ett samhälle till nästa generation, där de största miljöproblemen är lösta.”
Riksdagsbeslut år 1999.

De värmländska miljömålen antogs av Länsstyrelsen 2005. Tillsammans med länets kommuner, företag och andra aktörer hade man då kommit fram till vad som är viktigt att göra för en bättre värmländsk miljö. De 14 värmländska målen är baserade på de 16 nationella miljökvalitetsmålen.

I år har Länsstyrelsen börjat se över målen så att de ska vara aktuella. Under ett möte i maj, med kommunerna, näringslivet och andra intressenter, presenterade Länsstyrelsen preliminära förslag till nya mål och vilken utvecklingen är mot miljömålen. Nu är förslagen till de nya värmländska miljömålen ute på remiss. Den som vill lämna synpunkter på miljömålen är välkommen att höra av sig till Länsstyrelsen.

God bebyggd miljö

Miljömålet God bebyggd miljö berör frågor som grönområden i tätorter, tillgång till friluftsliv, minskade transporter och mindre buller. Det ska bland annat uppnås genom god samhällsplanering, energieffektiva boendelösningar, skydd mot UV-strålning och god inomhusluft utan mögel och radon. Avfallshanteringen ska också lösas på ett miljövänligt sätt, enligt ett av delmålen.

Begränsad klimatpåverkan

Det miljömål som uppmärksammas mest i massmedia just nu är Begränsad klimatpåverkan. Utsläpp av växthusgaser, främst från förbränning av fossila bränslen, förhindrar värmeutstrålning från jorden och ger förändringar i klimatet. Fossila

De 16 nationella miljökvalitetsmålen. Illustration: Tobias Flygar

”Senast år 2010 ska minst 50 procent av hushållsavfallet återvinnas genom materialåtervinning, inklusive biologisk behandling.”

bränslen påverkar miljön negativt även genom försurning, övergödning och luftföroreningar.

Läs mer på nästa sida om vilka åtgärder som genomförs för att nå miljömålen i länet.

Kontakt:

Märet Engström, Miljöanalysenheten
maret.engstrom@s.lst.se, 054-19 71 88

Dag Cederborg, Miljöanalysenheten
dag.cederborg@s.lst.se, 054-19 70 80

Av de 16 nationella miljökvalitetsmålen har 14 anpassats för Värmland. Under www.miljomal.nu kan du läsa mer om målen för Värmland och hela Sverige.

Miljökvalitetsmålen

16 värmländska mål inom parentes:

- 1 • Begränsad klimatpåverkan
- 2 • Frisk luft
- 3 • Bara naturlig försurning
- 4 • Giftfri miljö
- 5 • Skyddande ozonsskikt
- 6 • Säker strålmiljö
- 7 • Ingen övergödning
- 8 • Levande sjöar och vattendrag
- 9 • Grundvatten av god kvalitet
- (10 • Hav i balans samt levande kust och skärgård)
- 11 • Myllrande våtmarker
- 12 • Levande skogar
- 13 • Ett rikt odlingslandskap
- (14 • Storlagen fjällmiljö)
- 15 • God bebyggd miljö
- 16 • Ett rikt växt- och djurliv

Energiomställningen

Del av miljömålen

Länsstyrelsen ska genomföra den svenska energipolitiken på regional nivå. Energieffektivisering är en av de viktigaste delarna i energiomställningen.

Klimatinvesteringsprogram, Klimp, är ett statligt stöd och innebär att kommuner och andra aktörer kan få bidrag till långsiktiga investeringar som minskar växthuseffekten. Åtgärderna i de 95 klimatinvesteringsprogram som beviljats bidrag till och med maj 2007, beräknas ge en utsläppsminskning med 871 000 ton koldioxidekvivalenter årligen. Det motsvarar cirka en sjättedel av det svenska klimatmålet.

Guldklimp för bra åtgärder

I Värmland pågår för närvarande två klimatinvesteringsprogram. Karlstads kommun fick ett bidrag på cirka tre miljoner kronor 2003 och Region Värmland fick cirka 52 miljoner kronor 2004. I maj 2007 beviljades Region Värmland bidrag till en så kallad Guldklimp. Det är en åtgärd med så positiva egenskaper att den får bidrag även om det ansökta Klimp som helhet inte beviljas.

Hos Länsstyrelsen kan du söka stöd för att:

- konvertera från direktverkande el till fjärrvärme, berg-, sjö-, jordvärmepump eller biobränsle.
- installera energieffektiva fönster i befintliga småhus eller biobränsleanordningar i nya småhus.

Energiomställningen bidrar till att uppnå fem miljömål

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Bara naturlig försurning
- God bebyggd miljö
- Ingen övergödning

- installera solvärmeanläggningar i småhus, flerbostadshus och vissa lokaler.

Värmland bäst i Sverige

Värmlands län har varit bäst i Sverige, på att utnyttja stöden för oljekonvertering i småhus, respektive näst bäst på att utnyttja stöden för installation av solvärme.

Länsstyrelsen, Energikontor Värmland och 14 av länets kommuner arbetar tillsammans i ett projekt som heter Klimatplaner för Värmland.

Regionala energiplaner

Syftet är att upprätta kommunala och regionala energiplaner med stort fokus på förnyelsebar energi och energieffektivisering. Planerna ska vara aktiva och praktiskt inriktade med fokus på att genomföra åtgärder för förnybar energi och energieffektivisering i fem år framåt.

Kontakt:

Johan Bogren, Miljöskyddsenheten
johan.bogren@s.lst.se, 054-19 70 47

Länsstyrelsen ska främja utbyggnaden av förnybara energikällor som energi från sol och vind.
Foto: Martin Almgren

Mer information

Naturvårdsverket:
Karin Hermansson, Olle Oskarsson,
Anna Green och Petter Lydén
08-698 10 00 (växel)
www.naturvardsverket.se/klimp

aspire-project.eu

Klimatplaner
för Värmland

Klimatplaner för Värmland är ett av nio projekt inom ett större EU-projekt, som heter Aspire, och finansieras av EU-programmet Intelligent Energy Europe.

Intelligent Energy Europe

Kontakt energifrågor

Länsstyrelsen i Värmlands län
Johan Bogren
Klimatplaner för Värmland och Klimp
054-19 70 47
Olof Åkesson
Miljöfarlig verksamhet
054-19 70 67
Magnus Ahlstrand
Bostäder
054-19 72 97

Värmländsk växtkraft

Pekar åt rätt håll

Enligt årsrapporten om tillväxtprogrammet Hållbar Värmländsk Växtkraft kan 2006 beskrivas som ett bra år för Värmland. Många av de utvecklingskurvor som redovisades i motsvarande rapport 2005 har fortsatt peka åt rätt håll.

Tillväxtprogrammet Hållbar Värmländsk Växtkraft är länets samlade dokument för tillväxt och hållbar utveckling och gäller för perioden 2004-2007. Programmet togs fram i en bred men snabb process och uppslutningen har varit och är stor. Det har en övergripande fokusering på näringslivets villkor och utveckling i länet. Innehållet visar att det görs och krävs insatser inom många olika områden. Det är således mycket som ska hänga ihop när det gäller det regionala utvecklingsarbetet.

Ger sammanhang

Tillväxtprogrammet har bland annat till uppgift att ge sammanhang för och öka systematiken i det som görs. Enligt en utvärdering, som Centrum för forskning om regional utveckling (Cerut) vid Karlstads universitet har gjort, menar också en majoritet av dem som är involverade i arbetet att programmet har medverkat till detta.

Två initiativ är viktiga för fortsatt uppslutning kring tillväxtprogrammet, nämligen det årliga Värmlandsmötet (Tillväxtforum) och den årliga rapporten om arbetet.

Utveckling åt rätt håll

Enligt årsrapporten för 2006 (Det hände och gjordes under 2006. Regionalt tillväxtprogram 2004-2007.), är det många utvecklingskurvor som pekar åt rätt håll i Värmland. Tre övergripande förklaringar ges;

– Det går bra för Sverige. Värmland berörs självfallet av detta när det gäller ekonomi och sysselsättning, samtidigt som Värmland bidrar till den positiva utvecklingen.

– Närheten till Norge. Utvecklingen i Norge betyder allt mer för Värmland och länets kontakter och samarbete med Norge ökar.

– Värmland drar allt mer åt samma håll. Det finns alltför exempel på stor uppslutning kring viktiga utvecklingsprocesser i länet.

Omsatte över en miljard

Det regionala utvecklingsarbetet handlar om många olika insatser inom många olika områden och av olika aktörer. I årsrapporten uppskattas att det regionala utvecklingsarbetet, enligt de gränsdragningar som där är gjorda, ”omsatte” cirka 1,3 miljarder kronor under 2006.

I årsrapporten konstateras också att det värmländska tillväxtprogrammets inriktning stämmer väl överens med den nationella strategin gällande ”regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning”, som regeringen utarbetade förra vintern.

Viktiga finansieringskällor

De nya programmen för EU:s så kallade fonder – regionalfonden, socialfonden och jordbruksfonden – kommer att utgöra viktiga finansieringskällor för det regionala utvecklingsarbetet.

Region Värmland har tagit initiativ till ett arbete som syftar till en regional utvecklingsstrategi (ett regionalt utvecklingsprogram, RUP) för Värmland. Länsstyrelsen kommer att delta aktivt i detta arbete. Enligt Ceruts utvärdering, menar många att arbetet med Hållbar Värmländsk Växtkraft har gett viktiga erfaren-

Årsrapporten för Hållbar Värmländsk Växtkraft visar att det går bra för Värmland.

Riksdag och regering har bestämt att alla län ska ha ett regionalt tillväxtprogram (RTP) för perioden 2004-2007. Länsstyrelsen har fram till den 31 december 2006 haft det övergripande ansvaret för att ”driva och samordna” det regionala utvecklingsarbetet i länet. Från och med 1 januari i år har denna uppgift övertagits av Region Värmland. RTP-arbetet i länet har en egen webbplats under www.varmland.se och Tillväxt.

Rapporter

- Det hände och gjordes under 2006. Regionalt tillväxtprogram 2004-2007. Länsstyrelsen i Värmlands län och Region Värmland.
- Åsa Rydin. RTP i Värmland – En utvärdering av det regionala tillväxtprogrammet i Värmland inför det kommande RUP-arbetet. Arbetsrapport 2007:1. Karlstads universitet, Cerut, Centrum för forskning om regional utveckling.

heter och medverkat till viktiga processer som den kommande strategin bör kunna ta avstamp ifrån.

Kontakt:

Bengt Dahlgren, Samhällsbyggnadsenheten
bengt.dahlgren@s.lst.se, 054-19 70 33

Livsmiljö

Hög trivselfaktor i Värmland

Enligt Ceruts, vid Karlstads universitet, undersökning trivs länets invånare i Värmland.
Foto: Katarina Blomgren

En undersökning utförd av Cerut, vid Karlstads universitet, visar att länets invånare trivs i Värmland. Hela 90 procent av de tillfrågade trivs där de bor och lika många tror att invånarna i allmänhet har en positiv syn på Värmland.

I tillväxtprogrammet Hållbar Värmländsk Växtkraft (se artikeln bredvid) finns dels ett insatsområde om livsmiljö, dels en strategi som fokuserar på betydelsen av en attraktiv livsmiljö. God livsmiljö är central i marknadsföringen av Värmland och det är dessutom ett av de så kallade miljömålen. Därför gav Länsstyrelsen i uppdrag åt Centrum för forskning om regional utveckling, Cerut vid Karlstads universitet, att genomföra en studie om hur länets invånare ser på sin livsmiljö. Studien bygger på en enkät till 1000 invånare i åldrarna 18-80 år.

Enligt studien trivs nio av tio där de bor. Nästan nio av tio som tillfrågats tror också att invånarna i allmänhet har en positiv syn på Värmland och nästan 70 procent tror att även människor i andra delar av landet har det. 56 procent av de som har svarat är kvinnor. Kvinnorna har en något mer positiv syn på framtidsutsik-

terna för länet än vad männen har. Av de som har svarat är 70 procent födda i Värmland. En fjärdedel har bott mer än 25 år på den plats där de bor nu. Valet av livsmiljö är således något långsiktigt. Cirka 60 procent tror att de kommer att bo där de bor nu också om fem år. Detta gäller i något mindre grad för kvinnorna än för männen.

Bra uppväxtmiljö

Viktiga dimensioner är exempelvis bra uppväxtmiljö för barn, goda sociala kontakter med grannar och trygghet och säkerhet där man bor. Här är det 80 procent som tycker att uppväxtmiljön för barn är god i Värmland. Av de som bor i mindre orter är det över 90 procent som menar detta. 72 procent svarar att kontakterna med grannarna är goda och detta gäller 77 procent av de som bor på landsbygd. 85 procent menar att de bor tryggt och

säkert och av de som bor på landet tycker 95 procent att livsmiljön är trygg och säker.

Cirka nio av tio tycker att närhet till skog och vatten är viktiga inslag i livsmiljön. Mindre än 60 procent svarar att det är viktigt med kulturella evenemang och varannan person tycker att de har god tillgång till kulturevenemang. När det gäller tillgång till servicefunktioner (exempelvis vårdcentral, livsmedelsbutik och apotek) menar nästan alla att det är viktigt.

Goda framtidsutsikter

Framtidsutsikterna bedöms som goda i första hand när det gäller just attraktivt boende (cirka 2/3) och utbildningsmöjligheter (70 procent). 60 procent svarar att framtidsutsikterna är goda när det gäller föreningsliv, kultur och fritidsmöjligheter. Det som bekymrar är framför allt tillgången till arbete och karriärmöjligheter, liksom näringsliv och möjligheterna att starta företag. Omkring 35 procent av de som har svarat menar att Värmland har goda framtidsutsikter.

Värmland har sina stora utmaningar i näringslivets utveckling och tillgången på arbete. Dessa frågor är också i fokus när det gäller det regionala utvecklingsarbetet. Länsstyrelsens avsikt är att studien ska följas upp efter några år.

Kontakt:

Bengt Dahlgren, Samhällsbyggnadsenheten
bengt.dahlgren@s.lst.se, 054-19 70 33

Centrum för forskning om regional utveckling, Cerut, är en centrumbildning vid Karlstads universitet med universitetet, Landstinget i Värmland, Länsstyrelsen i Värmlands län, Länsarbetsnämnden i Värmland och Region Värmland som intressenter. Handekammaren Värmland är adjungerad ledamot i styrelsen. Cerut kan bland annat ses som en forsknings- och utvecklingsresurs för det regionala utvecklingsarbetet. Under universitetets webbplats finns Ceruts samtliga rapporter.

Rapport

• Leena Hagsmo, Andreas Hofer & Sara Westlindh. Enkätundersökning om värmlänningars syn på sin livsmiljö. Arbetsrapport 2006:5. Karlstads universitet, Cerut, Centrum för forskning om regional utveckling.

B

SVERIGE
PORTO BETALT

Citat ur regeringens skrivelse Strategiska utmaningar – En vidareutveckling av svensk strategi för hållbar utveckling Skr. 2005/06:126.
Överlämnad till riksdagen 16 mars 2006.

”Hållbar utveckling är ett övergripande mål för regeringens politik. Skrivelsen är en vidareutveckling av den svenska strategin för hållbar utveckling som presenterades 2004. Strategin omfattar alla dimensioner av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. Strategin tar sin utgångspunkt i en vision för hållbar utveckling i ett längre tidsperspektiv. Det globala arbetet för hållbar utveckling i bl.a. FN behandlas liksom EU:s strategi för hållbar utveckling. I skrivelsen presenterar regeringen en uppsättning indikatorer för hållbar utveckling, varav tolv valts ut som huvudindikatorer. Vidare lyfter regeringen fram fyra strategiska utmaningar som kommer att stå i fokus under den kommande mandatperioden. Utmaningar och möjligheter synliggörs och mål och åtgärder presenteras. De strategiska utmaningarna är:”

- *Bygga samhället hållbart.*
- *Stimulera en god hälsa på lika villkor.*
- *Möta den demografiska utmaningen.*
- *Främja en hållbar tillväxt.*

